

226. Nowe i rzadkie dla Polski gatunki z rodzaju *Leiodes* LATREILLE, 1896
(*Coleoptera: Leiodidae*)

New for Poland and rare species of the genus *Leiodes* LATREILLE, 1896 (*Coleoptera: Leiodidae*)

KEY WORDS: *Coleoptera, Leiodidae, Leiodes*, new records, Poland.

Chrzążcze z rodzaju *Leiodes* LATR. należą do najsłabiej poznanych w Polsce. Rewizja tego rodzaju ukazała się dopiero w ostatnich latach (DAFFNER H., 1983: Folia ent. hung., 44: 9-163) i jej autor podaje w wątpliwość większość starszych danych faunistycznych. Poniżej podajemy nowe stanowiska kilku gatunków, dwa z nich nie były do tej pory w sposób pewny wykazane z Polski. Okazy pochodzą z kolekcji L. BOROWCA oraz Muzeum i Instytutu Zoologii PAN w Warszawie.

Leiodes brindisi (HOLDHAUS, 1902)

– Dolny Śląsk, Wrocław - Zakrzów, 3 XI 1975, 1 ex., leg. L. BOROWIEC.

Nowy dla fauny Polski. Podawany ogólnikowo z Beskidów, ale z terenów leżących obecnie poza granicami kraju. Gatunek uchodzi za górski, ale bywa też poławiany na pogórzach i nizinach, z reguły jesienią.

Leiodes flavicornis (BRISOUT, 1803)

– Bieszczady, Wetlina, stacja koni straży ochrony parku, 22 VII 1994, 2 ex., leg. L. BOROWIEC.

Dotychczas podawany tylko z okolic Przemyśla.

Leiodes longipes (SCHMIDT, 1841)

– Wyżyna Krakowsko-Wieluńska, Kraków - centrum, w locie, VII 1979, 1 ex., leg. L. BOROWIEC.

Z Polski brak jest wiarygodnych danych o jego występowaniu. Autor opisu oryginalnego wymienia co prawda w ogólnym rozszereczeniu „Pomorze”, ale bez bliższych danych.

Leiodes nitida (REITTER, 1884)

– Bieszczady, Suche Rzeki ad Zatwarnica, 20 VII 1974, 1 ex., leg. L. BOROWIEC.

– Tatry polskie, 1 ex., Dr. MAZUR.

Podawany przed wieloma laty z Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej i Beskidu Zachodniego.

Leiodes obesa (SCHMIDT, 1841)

– Wyżyna Lubelska, Gródek ad Hrubieszów, 2–6 VII 1995, 1 ex., leg. L. BOROWIEC.

– Pieniny, Trzy Korony, 15 VIII 1939, 1 ex., leg. Sz. TENENBAUM.

Wymieniany z 9 krain, ale w większości przed wielu laty. Nowy dla Wyżyny Lubelskiej i Pienin.

Leiodes oblonga (ERICHSON, 1845)

– Dolny Śląsk, Wrocław - Wojnów, 10 X 1976, 1 ex., leg. L. BOROWIEC.

Rzadki gatunek, notowany z 4 krain, w tym przed 85 laty z Dolnego Śląska.

Leiodes pallens (STURM, 1807)

– Nizina Wielkopolsko-Kujawska, Ruda Milicka ad Milicz, 17–27 VII 1991, 2 ex., leg. L. BOROWIEC.

– Pieniny, Krościenko, 25 VIII 1977, 1 ex., leg. L. BOROWIEC.

– Wyżyna Krakowsko-Wieluńska, Kraków - Bielany, 1 ex., leg. J. ZABŁOCKI.

Notowany z 7 krain, ale nie z podanych powyżej.

Leiodes strigipenne (DAFFNER, 1983)

- Pieniny, Dolina Pienińskiego potoku, 25 VIII 1977, 1 ex., leg. L. BOROWIEC.
Niedawno opisany gatunek, nowy dla fauny Polski.

Lech BOROWIEC, Wrocław (Polska)
Jan COOTER, Hereford (Wielka Brytania)

227. Nowe stanowisko *Sympetrum fonscolombii* (SÉLYS, 1840) (*Odonata: Libellulidae*) na Pojezierzu Pomorskim

New record of *Sympetrum fonscolombii* (SÉLYS, 1840) (*Odonata: Libellulidae*) from the Pomeranian Lakeland

KEY WORDS: *Odonata, Libellulidae, Sympetrum fonscolombii*, larva, record, Poland.

Sympetrum fonscolombii (SÉL.) jest gatunkiem śródziemnomorskim, w Polsce osiągającym północną granicę areалу. W polskich warunkach klimatycznych jest allochtonem, nie tworzącym trwałych populacji ze względu na surową zimę. Źródłem znajdowanych co pewien czas populacji jest migracja. Osobniki zaleciały do Polski, pierwsza generacja (łowiona wiosną) rozmnażają się jednak, czego dowodzą odłowy larw i imagines drugiej generacji (lato i jesień).

W trakcie badań prowadzonych w 1998 roku na Pojezierzu Pomorskim stwierdzono nowe stanowisko *S. fonscolombii*:

- 4,5 km na zachód od wsi Załom, 53°06' N, 16°01' E, UTM: WU67, rów wypływający z osuszonego torfowiska niskiego, szerokość 40–50 cm, głębokość 5–10 cm, woda przejrzysta, nurt wolny, dno piaszczysto-muliste, roślinność: trawy, turzyce, nielicznie rzęsa, 26 VI 1998, 1 larwa w próbie zebranej czerpakiem hydrobiologicznym, razem z larwą *S. vulgatum* (L.).

W Polsce znanych było dotychczas 16 stanowisk *S. fonscolombii*, położonych przeważnie na południu kraju. Na północy kraju znajdowano go na Mazurach (Kłębowo, Ełk) i Pomorzu (okolice Szczecina). Wykazano go też z Polski środkowo-wschodniej, Puszczy Kampinoskiej, Wielkopolskiego P. N. i Poznania. Stanowisko podane w niniejszej pracy jest drugim w Polsce, obok Wielkopolskiego P. N. (MIELEWCZYK 1966: Pr. Monograf. Przyr. Wielkop. Parku Nar., 4, 3: 57-93.) i najdalej wysuniętym na północ, na którym stwierdzono larwę omawianego gatunku. Wykazanie larw na Pojezierzach: Pomorskim i Wielkopolskim, jak też odłów w Poznaniu młodego imago drugiej generacji (BERNARD 1997: Notul. odonatol., 4, 10: 159-160.), uprawdopodobnia kwestionowane przez J. URBAŃSKIEGO (URBAŃSKI 1948: Ann. UMCS, C, 3, 11: 289-317.) dane ze Szczecina i Ełku.

Obserwacje czynione ostatnio w Europie Środkowej wskazują na poszerzanie się areалу *S. fonscolombii* ku północy. W niektóre lata odnotowuje się liczne i o dużym zasięgu inwazje: obserwowana w 1996 r. osiągnęła 54° N szerokości geograficznej (LEMPERT 1997: Libellula, 16, 3/4: 143-168.). Można więc założyć, że przy odpowiednio ukierunkowanej penetracji terenu może pojawić się więcej informacji o występowaniu tego bardzo interesującego gatunku w naszym kraju. Przy poszukiwaniach należy zwrócić szczególną uwagę na takie środowiska, jak: płytkie stawy, drobne zbiorniki (zwłaszcza w piaszczystych i żwirowych) oraz stagnujące rowy melioracyjne. Warto też zbierać larwy i wylinki, które ze względu na charakterystyczny wygląd (brak kolców grzbietowych) są łatwe do oznaczenia.

Paweł BUCZYŃSKI, Lublin
Stanisław CZACHOROWSKI, Olsztyn